

Dosarul nr. 3r-300/22
2-16099685-01-3r-12092022

Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni (jud.: d. Corlăteanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

DECIZIE

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Agrici Petru,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Agrici Petru împotriva Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, terți Primăria sat. Sociteni r-nul Ialoveni, Ținu Maria, Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral teritorial Ialoveni și Societatea cu Răspundere Limitată „Versat Grup” cu privire la anularea actului administrativ în partea radierii dreptului de proprietate, obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren sau atribuirea cotei de teren agricole cu aceeași suprafață,

împotriva încheierii din 19 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Bodrug Alexandru în interesele lui Agrici Petru împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, ca fiind depus de o persoană neîmputernicită,

c o n s t a t ă:

La 25 ianuarie 2011, Agrici Petru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, solicitând anularea deciziei nr.4/4 din 30 aprilie 1999, obligarea Consiliului sat. Sociteni, r-nul Ialoveni să-i elibereze titlul de autentificare a dreptului deținătorilor de teren nr. XXXXX din 06 mai 1999 asupra terenului agricol, situat în XXXXX cu suprafața de XXXXX ha sau să-i atribuie o cotă de teren agricolă cu aceeași suprafață în XXXXX.

La 01 iulie 2013, Agrici Petru a depus supliment la cererea de chemare în judecată îndreptată împotriva Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, Ținu Maria, SRL „Lasinvest”, SRL „Versat Grup” și ÎS „Cadastru”, filiala Ialoveni, solicitând anularea deciziei nr.4/4 din 30 aprilie 1999 a Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni în partea atribuirii Mariei Ținu a terenului cu suprafața de XXXXX ha, situat în XXXXX; anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX eliberat pe numele Mariei Ținu, trecut în Registrul bunurilor imobile cu nr.XXXXX din 04 mai 1999; anularea contractului de vânzare-cumpărare nr.XXXXX din 26 martie 2010 a terenului cu numărul cadastral

XXXXX încheiat între Maria Ținu și SRL „Lasinvest”, trecut în Registrul bunurilor imobile la 08 aprilie 2010; anularea contractului de vânzare-cumpărare nr.XXXXX din 13 aprilie 2010 a terenului cu nr. cadastral XXXXX încheiat între SRL „Versat Grup” și SRL „Lasinvest”, trecut în Registrul bunurilor imobile la 20 aprilie 2010; obligarea Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni să prezinte în instanța de judecată lista persoanelor cărora le-au fost atribuite terenuri agricole în XXXXX în baza deciziei nr.4/4 din 30 aprilie 1999 a Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, recunoașterea dreptului lui de proprietate asupra terenului agricol cu nr. cadastral XXXXX, situat în XXXXX.

Prin hotărârea din 04 mai 2015 a Judecătoriei Ialoveni a fost respinsă acțiunea depusă de Agrici Petru ca tardivă.

Prin decizia din 25 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul depus de Agrici Petru, s-a casat hotărârea din 04 mai 2015 a Judecătoriei Ialoveni, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Ialoveni, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 31 octombrie 2016 a Judecătoriei Ialoveni au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Primăria sat. Sociteni r-nul Ialoveni, OCT Ialoveni, Maria Ținu și SRL „Versat Grup”.

La 21 iunie 2021, Agrici Petru, reprezentat de avocatul Bodrug Alexandru și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând anularea deciziei Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni nr. 4/4 din 30 aprilie 1999, cu obligarea Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni să-i elibereze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr.XXXXX din 06 mai 1999 pe terenul agricol situat în XXXXX sau să i se atribuie o cotă de teren agricol cu aceeași suprafață în XXXXX.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni a fost respinsă acțiunea depusă de Agrici Petru ca neîntemeiată.

La 16 decembrie 2021, avocatul Bodrug Alexandru, în interesele lui Agrici Petru, a semnat și a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 19 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.c) din Codul administrativ, a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Bodrug Alexandru, în interesele lui Agrici Petru, împotriva hotărârii primei instanțe, din motiv că apelul a fost depus de o persoană neîmputernicită.

La 26 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Agrici Petru a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 19 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre examinare în instanța de apel.

În susținerea recursului, Agrici Petru a invocat că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a declara apelul său ca inadmisibil ca fiind depus de o persoană neîmputernicită și anume, de către avocatul său Bodrug Alexandru, întrucât la actele cauzei se atestă mandatul avocațial valabil, întocmit în baza contractului de asistență juridică nr.4 din 22 martie 2011 și procurii nr.XXXXX din 12 octombrie 2010.

Consideră că, prin declararea apelului său ca inadmisibil i-a fost îngădit accesul liber la justiție, drept garantat de art.6 CEDO.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 19 aprilie 2022.

Din materialele cauzei rezultă că, la 16 august 2022 lui Agrici Petru i-a fost notificată copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei(f.d.5, vol.III).

Astfel, recursul lui Agrici Petru din 26 august 2022 a fost depus în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ (f.d.137).

La 13 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, Primăriei sat. Sociteni r-nul Ialoveni, Mariei Ținu, Agenției Servicii Publice, Serviciului cadastral teritorial Ialoveni și SRL „Versat Grup” copia recursului depus de Agrici Petru, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor (f.d. 22, vol.III), notificate ultimilor la 19 septembrie 2022 (f.d. 23-28, vol.III), însă intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind actele cauzei, completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, anulată încheierea instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

Conform art.243 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Articolul 21 alin.(1) din Codul administrativ stipulează că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Potrivit art.22 alin.(1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În corespundere cu prevederile art.194 alin.(1) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Din actele cauzei rezultă că, la 29 noiembrie 2021 Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni a pronunțat hotărârea, prin care a fost respinsă acțiunea depusă Agrici Petru.

La 16 decembrie 2021, avocatul Bodrug Alexandru, în interesele lui Agrici Petru, a semnat și a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 19 aprilie 2022, în temeiul art.236 alin.(2) lit.c) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Bodrug Alexandru, în interesele lui Agrici Petru, împotriva hotărârii primei instanțe din motiv că apelul a fost depus de o persoană neîmputernicită.

Curtea de Apel Chișinău a motivat soluția prin faptul că avocatul Bodrug Alexandru, la depunerea apelului a acționat în interesele lui Agrici Petru în baza mandatului avocațial din 22 martie 2011 (f.d.12, vol.I), întocmit în temeiul procurii nr.780 din 12 octombrie 2010 autentificată de notarul public Șișanu Maria, valabilă pe un termen de 3 ani, prin care Agrici Petru i-a oferit împuterniciri Anei Agrici ca din numele său să declare și să renunțe la orice cale de atac, va putea ataca hotărârea judecătorească, va putea angaja avocat, va putea transmite împuternicirile înscrise în prezenta procură altor persoane (f.d.6, vol.I).

Instanța de apel a remarcat că mandatul avocațial din 22 martie 2011 a fost întocmit până la adoptarea Hotărârii Guvernului nr.158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, iar la data depunerii cererii de apel, avocatul Bodrug Alexandru nu a prezentat împuterniciri valabile conform legislației în vigoare.

Mai mult, la data depunerii motivării apelului - 31 ianuarie 2022, avocatul Bodrug Alexandru a anexat procura din 12 octombrie 2010, în baza căreia i s-a oferit împuterniciri de a acționa în prezenta cauză în interesele lui Agrici Petru, valabilă până la 12 octombrie 2013, respectiv și valabilitatea mandatului avocațial a expirat la aceeași dată.

Analizând circumstanțele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră pripită soluția Curții de Apel Chișinău, fără a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei, din următoarele motive.

Conform art.45 alin.(1) din Codul administrativ, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor.

Potrivit art.47 alin.(1) din Codul administrativ, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant.

Totodată, conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.80 alin.(7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Din prevederile art.81 alin.(1) din Codul de procedură civilă, rezultă că, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Conform art.60 alin.(1) și (2) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Contractele de asistență juridică încheiate în formă scrisă de avocați și avocați stagiar, investite cu formulă executorie, au putere de titlu executoriu la data exigibilității creanței și oferă dreptul la executare silită extrajudiciară, fără adresarea unei cereri în instanța de judecată sau către notar, dacă părțile au convenit aceasta, în mod expres, în contract. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Totodată, potrivit pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar sunt documente de strictă evidență, care confirmă împuternicirile acestora.

Conform pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.158/2013, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii:

- 1) pe recto se inserează:
  - a) numărul și seria;
  - b) denumirea biroului asociat de avocați;
  - c) denumirea cabinetului avocatului;
  - d) datele de contact;
  - e) denumirea "MANDAT";
  - f) numele și prenumele avocatului;
  - g) numărul licenței și data eliberării;
  - h) numărul contractului de asistență juridică și data semnării;

i) numărul deciziei coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și data semnării;

j) semnătura avocatului, certificată prin ștampilă;

2) pe verso se înserează:

a) împuternicirile avocatului;

a¹) numele și prenumele clientului

b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Din prevederile pct.8 din aceeași Hotărâre de Guvern, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art.81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul "*Conform procurii anexate*" și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Colegiul reține că într-adevăr după cum a menționat și instanța de apel, la actele cauzei se atestă mandatul avocațial nr.32 din 22 martie 2011, în baza căruia avocatul Alexandru Bodrug a fost împuternicit, în baza procurii nr.XXXXXX din 12 octombrie 2010, valabilă pe un termen de 3 ani, să acționeze în interesele apelantului/reclamant Agrici Petru (f.d.6, 12, vol.I).

În același timp, Colegiul constată că, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că apelul din numele apelantului Agrici Petru împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ialoveni, a fost depus de o persoană neîmputernicită, și anume de către avocatul Bodrug Alexandru, deoarece actele cauzei denotă contrariul.

La acest aspect, instanța de recurs subliniază că, la 28 februarie 2013 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr.158 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, în vigoare din 05 martie 2013, prin care a fost aprobat noul formular al mandatului avocatului și al avocatului stagiar.

Colegiul remarcă că, la materialele dosarului se atestă *mandatul avocațial seria MA nr.0051322 din 18 aprilie 2013 al avocatului Bodrug Alexandru*, întocmit conform cerințelor prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.158/2013, pe versoul căruia au fost inserate împuternicirile acestuia în conformitate cu art.81 din Codul de procedură civilă (f.d.41, vol.I).

De asemenea Colegiu reține că, în textul încheierii din 19 aprilie 2022, Curtea de Apel Chișinău a făcut trimitere la apelul motivat din 31 ianuarie 2022, care de altfel, nici nu a fost cusut la materialele dosarului și nici în borderoul dosarului nu se regăsește (f.d.249, vol.II).

Pe cale de consecință, instanța de recurs consideră că Curtea de Apel Chișinău, prin declararea apelului depus de avocatul Bodrug Alexandru, în interesele lui Agrici Petru, drept inadmisibil, ca fiind depus de o persoană neîmputernicită, a dat dovadă de un formalism excesiv, ultimul fiind lipsit de dreptul la un proces echitabil garantat de art.6§1 din CtEDO.

Colegiul remarcă că, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute de Convenție (hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

În cauza *Airey vs. Irlanda*, Curtea a notat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, instanța de judecată trebuie să mențină echilibrul între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

Din cele menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea din 19 aprilie 2022 nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.6§1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că încheierea din 19 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a anula încheierea contestată și de a remite cauza la rejudecare, în instanța de apel.

În conformitate cu prevederile art.243 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Agrici Petru.

Se anulează încheierea din 19 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Agrici Petru împotriva Consiliului sat. Sociteni r-nul Ialoveni, terți Primăria sat. Sociteni r-nul Ialoveni, Ținu Maria, Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral teritorial Ialoveni și Societatea cu Răspundere Limitată „Versat Grup” cu privire la anularea actului administrativ în partea radierii dreptului de proprietate, obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren sau atribuirea cotei de

teren agricole cu aceeași suprafață, și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru rejudecare.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Iurie Bejenaru

Aliona Miron